

İnanna'nın Dönüşü • Sabri Safiye

ON8 • Roman • 124 sayfa • Önerilen sınıflar: 7, 8 ve Lise Sınıfları

BİLİM ve TEKNOLOJİ • BİREY ve TOPLUM • ZAMAN ve MEKÂN • DUYGULAR

uzay • laboratuvar • yapay zekâ • bilim • nanoteknoloji • şiir • dans • mitoloji • Tanrıça İnanna • anılar • bilimkurgu • şifreler • yalnızlık • salgın • edebiyat • dil • tedavi • çiviyazısı • tarih • virüs • Sümerler

Kurgu ustası **Sabri Safiye**, yeni romanında okuru, dünya uygarlığının dehlizlerinden uzay boşluğuna uzanan sıradışı bir yolculuğa çıkarıyor! Toplumsal bellekten insanın anlam arayışlarına, çarpıcı ve özgün bir bakış sunuyor. Yapay zekâ, küresel salgınlar ve nanoteknoloji gibi, dünyanın yeni olanaklarına ve felaketlerine karşı insana, insanlığın kadim tarihine ve insan iradesine tutunuyor. Tek merkez tarafından yönetilen ileri bir dünya uygarlığında, yeni başlangıçların ve umudun meşalesini taşıyan güçlü bir hikâye anlatıyor.

Nadrian, nanoteknolojik şiirler sentezleyen, gözden uzakta bir uzay laboratuvarıdır. Dünya, Büyük Salgın'la boğuşmakta, Ana Ülke'nin Bilgi Bakanlığı, Düşük İstek Sendromu saptadığı insanları, şiir ve diyet kombinasyonu ile sözde tedavi etmektedir. Nadrian'dan uzay boşluğuna savrulan genç kazazede "Şanslı", 92 yıllık yolculuğundan dönerken Temas III adlı eski bir kapsüle sığınmayı başarır. Şanslı'nın kapsüldeki simülasyon SIII ile tanışması, hem geçmişin kadim bilgilerinin geleceğe aktarımının, hem de Tanrıça İnanna'nın dansının esrarını çözmenin yolunu açacaktır...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Romanın ilk birkaç sayfası hikâye ve ana karakter hakkında neler düşündürüyor; nasıl bir ilk izlenim veriyor? Bu bölümdeki konuşmalar sizce kimler arasında geçiyor?
- 2- Yazarın, "Ben bu yolculukta zamanın çok kaygan olduğunu öğrendim. Kaygan? Kaypak? Kayıp?" görüşü bir metafor mu yoksa durumsal bir gerçeklik mi? Zaman nasıl kaygan/kaypak/kayıp olur? Bu nitelermelerin farkı ne? Örneklerle açıklayın.
- 3- Yapay zekânın sorduğu kritik soruya sizin yanıtınız nedir: "Neden yaşıyorsunuz?" Cevaplarınızı çok katmanlı düşünerek verin ve tartışın.
- 4- Yazar ütöpik gelecekte neden Bilgi Bakanlığı gibi günümüzde hiçbir ülkede olmayan bir bakanlık kurgulamış? Bilimin çok ilerlediği bir düzende bu bakanlık neden "Düşük İstek Sendromu"nu ana sorun olarak görölüyor? Sizce "Düşük İstek Sendromu" ne anlama geliyor?
- 5- Okur, patlama yaşanan Nadrian Uzay Laboratuvarı'ndaki çalışmalar ve çalışanlarla ilgili neler öğreniyor? Görevlilerden Dansçı'nın romandaki yeri ve değeri nasıl açıklanır? Dansçı sizce bir sabotajcı mı, yoksa bir devrimin önderi mi?
- 6- SIII, insan mı yoksa yapay zekâ olarak mı değerlendirilmeli? Temas III kapsülünde Şanslı ile SIII arasında geçen diyaloglar, okuru hangi iki kavram üzerine düşünmeye çağırıyor?
- 7- SIII'ün, Şanslı'yla ilişkisi ve onu yaşatmak uğruna, yapay zekâyı da devredışı bırakıp kendini yok etmesi nasıl yorumlanmalı?
- 8- "Dünya hakkında hiçbir fikri olmayan biri, insan yapısına sahip olsa da bir insan gibi düşünebilir mi? İnsan sadece biyolojik bir mekanizma değil ki? Diğer insanlarla ilişkisi gerekmiyor mu? Bilinç simüle edilebilir mi?" Romandaki bu önemli vurguyu SIII'le diyalogları temel alarak irdeleyin.
- 9- Bakanlık yetkilisinin, "Artık insanlığın oyalanacak zamanı yok. Dünyamız yaşlıları kaldıramıyor," sözü, günümüz dünyasının yaşlılara bakışıyla özdeşleşiyor olabilir mi? Örneklerle açıklayın. Gezegenin geleceği, kaynaklar, yaşlılar kavramları arasındaki ilişkiyi fayda ve etik temelinde irdeleyin.
- 10- Tedavi amacıyla geliştirildiği iddia edilen ve asrın buluşu olarak tanımlanan "edebiyoloji" kapsamında şiirler nasıl birer acımasız cellat olabilir? Yazar, edebiyatı, sözcükleri ve şiiri sizce neden "cellat" olarak kullanmayı seçmiş?

- 11- Şanslı neden Zaferler Stadyumu için, “İçinde insanların karınca gibi ezildiği dev zaferler!” tanımlaması yapıyor? Zafer, insanla ulaşılan bir kavram değil mi; insanı nasıl ezer? Başka örnek verebilir misiniz?
- 12- Romanda yalnızlık teması nasıl ve hangi boyutlarda işlenmiş? Bu çok gelişkin teknoloji boyutunda anı nakline neden gereksinim duyuluyor? Anı nakli ve yalnızlık kavramı arasında ne gibi bir ilişki var?
- 13- Sabri Safiye gelecek için, sistemleri, kurumları ve yaşamsal dinamikleriyle nasıl bir dünya kurgulamış? İnsan ve virüs simülasyonu hatta simülasyonun ürettiği virüs formasyonu gibi teknolojilerle yapay zekâ, bilim, nanoteknoloji, mutantlar, robotlar, hatta kopyalama deneyleri hakkında günümüz insanına mesaj veriyor olabilir mi?
- 14- Bilim insanının açıklamalarında, geçmişte olduğu gibi gelecekte de zayıfların ve muhaliflerin yok edildiği uzak ama olası bir düzenden söz ediliyor; insanlık tarihini biçimlendiren bu olasılığın ve yaşanmışlığın her dönemde var olması nasıl açıklanır?
- 15- “İnanna’nın Dönüşü” adı, romanla hangi açılardan bağdaşır? Ödül töreninde Şanslı’nın yaptığı Guştu Dansı aracılığıyla mitoloji ve gelecek arasında nasıl bir bağ kuruluyor? Roman sizce distopik mi yoksa gelecek için umut vadediyor mu?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Tartışma:** Bilimkurgu romanlarında bu kitapta da yer alan virüs ve salgın motifleri neden sıkça kullanılıyor? Yaşanan covid pandemisini de düşünerek gelecek öngörülerindeki bu ve benzeri salgınların kaynağını sınıfça tartışın. Hangi ipuçlarından yola çıkılarak gezegenin ve insanlığın geleceğine bu distopik unsur yakıştırılıyor? Kitaplardaki bu öngörünün dünya tarihindeki yeri ne; bilimsel temeli var mı? Bu salgınlar önlenbilir mi; nasıl? İrdeleyin.
- **Albüm:** “İnanna’nın Dönüşü Albümü”nü oluşturmak üzere herkes, “*Gülüyorum. Bir uzay fıkrası gibiyim ama benden başka gelecek kimse yok,*” örneği gibi, romanda en dikkatini çeken cümleyi, sözcüğü ya da zihninde canlanan görüntüyü seçsin. Herkes seçtiği ifadeyi yazı, resim, çizim, fotoğraf gibi biçimlerle sembolize ederek bu dijital albüme yerleştiresin. Albüm, “Bir Sabri Safiye Romanından Süzülenler” başlığıyla sosyal medyada ya da okul yayınında paylaşsın.
- **Yazma:** Şanslı’nın önceki yaşamına dair geri dönüşlerle hatırladıklarını kronolojik olarak sıralayın ve anıları birbirine bağlayarak bir biyografi halinde düzenleyin; Şanslı’nın geçmişinin haritasını çıkarın. Bu anıların tümünde okura yansıyan ortak duygular hangileri? Sınıfça analiz edin.
- **Araştırma:** Eski Mezopotamya’nın Tanrıça İnanna kültürünü araştırın. Dönemsel değerini, başka uygarlıklardaki karşılığını, biçimsel tasvirlerini, yazarın bu tanrıyı seçmesinin nedenini sınıfça irdeleyin.
- **Deney:** Bilim insanının, “Anlam, ait olduğumuz anlam dünyasının kodlarıyla bizim kendi içimizde oluşur, dışardan gelmez,” sözünü anlamlandırmak üzere bir deney yapın. Öğrenciler ikili gruplansın. İlk aşamada ikililer bir kavram saptasın ve çevrelerinden en az 4 kişiye bu kavramın onlara ne ifade ettiğini sorsunlar. (Örneğin, “iş” sözcüğü size ne ifade ediyor; bir cümle ya da birkaç sözcükle açıklayın.) Tatil, güç, sinek, mavi, okul, iyilik gibi çok farklı kavramlar seçilebilir. İkinci aşamada ikililer, saptadıkları bir şiiirden birkaç dizeyi deneye katılan kişilere okuyarak bu kez dizelerin onlara ne ifade ettiğini sorsunlar. İki bölümün yanıtları ayrı ayrı derlendikten sonra ayrıştırılsın; aynı kavramın ve aynı şiiirin ne kadar değişik anlamlandırıldığına dair bir deney raporu düzenlensin.
- **Dans:** Romandaki, “İnsanlar zaten yüz binlerce yıldır dans ediyor,” görüşünden hareketle dansın, ritmin, hatta müziğin toplulukları birleştirici, harekete geçirici gücünü örneklemek üzere bir çalışma yapın. Dans ve müzik becerileri yüksek, gönüllü öğrencilerden 3-4 kişilik bir ekip oluşturun. Bu ekip, oluşturdukları senaryo doğrultusunda ritm, dans ve müziği kullanarak diğerlerini bu senaryoyu gerçekleştirmek üzere yönlendiresin. Statik bir grubu söz-ritim-hareketle motive ederek belirlenmiş bir hedefe ulaştırma çalışması önce sınıfça sonrasında diğer sınıfların katılımıyla daha kalabalık gruplarla gerçekleştirilsin. Etkinlik sonrasında süreç hep birlikte tartışılsın.

- **Çalıştay:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup yapay zekâ ve nanoteknolojinin, tıp, sosyoloji, sanat, spor, siyaset, bilim, ekonomi, sanayi ve iletişim alanlarında günümüzdeki düzeyini ve ileri adımlarını araştırarak, dünyanın ve insanlığın geleceğini belirleyecek olumlu ve olumsuz kullanım biçimlerini çalışsın. Grupların raporları tartışıldıktan sonra ortak öngörüler saptanarak, çalıştayın sonuç bildirgesi hazırlansın ve “Bir Romanının Düşündüğü Gelecek” başlığıyla yaygınlaştırılsın.
- **Pano:** Yazarın kullandığı dolanıklılık teorisi, diyagnostik, kuantum bit, süperpozisyon, dijital otopsi, diseksiyon, hepatoskopi gibi günlük hayatımızda pek duymadığımız terimleri listeleyin. Bunların bugün bilim dünyasında kullanılan, geçerli terimler olup olmadığını, geçerliyse ne anlama geldiklerini, ne amaçla ve nasıl kullanıldıklarını araştırın. Bu terimlerden oluşan bir teknoloji terimleri panosu hazırlayın. “Geleceğin Bilimi” başlığıyla hazırlanacak bu dijital panoyu sosyal medyada yaygınlaştırın, başkalarının da öğrenmesini sağlayın.
- **Gösteri:** Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup, romanın 75. Sayfasındaki, “Hayatta olmanın kanıtı konuşma, konuşmanın bedeli de ölüm,” cümlesinin insanlık tarihinden bulacağı değişik bir örneğini, dramatize ederek kısa bir tiyatro ya da dans gösterisi olarak canlandırısın. Bu ifadenin neden her dönemde geçerli olduğu sınıfça tartışılsın. Konuyu özetleyen sloganlar üretilsin.